

Sygn. akt I Ca 176/16

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

Sędziowie SSO Joanna Składowska

SSR del. Robert Pabin

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z wniosku R. K.

z udziałem D. K.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wieluniu

z dnia 21 grudnia 2015 roku, sygnatura akt I Ns 986/14

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten tylko sposób, że:

a) zasądzoną w punkcie 5 kwotę obniżyć z 126186,01 złotych do 125466,01 (sto dwadzieścia pięć tysięcy czterysta sześćdziesiąt sześć 01/100) złotych, a wysokość trzeciej raty obniżyć z 42062 złote do 41342 (czterdzieści jeden tysięcy trzysta czterdzieści dwa) złote;

b) po punkcie 6 dodać punkt 6a o następującej treści: „nakazać wnioskodawcy R. K. aby wydał uczestnicze postępowania D. K. opisany w punkcie 2 podpunkt cc kredens w terminie do 30 maja 2016 roku”;

I. oddalić apelację w pozostałej części;

II. przyznać adwokatowi M. Ś. zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 2214 (dwa tysiące dwieście czternaście) złotych brutto, którą wypłacić z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wieluniu.

Sygn. akt I Ca 176/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 21 grudnia 2015r., wydanym w sprawie sygn. akt I Ns 986/14, Sąd Rejonowy w Wieluniu ustalił, iż udziały małżonków w majątku wspólnym są równe, a w skład majątku dorobkowego wnioskodawcy R. K. i uczestniczki postępowania D. K. wchodzi:

- a) nieruchomości obejmująca działkę nr (...) o powierzchni 0,0070 ha, położona w C. gmina W., dla której w Sądzie Rejonowym w Wieluniu prowadzona jest księga wieczysta nr (...) o wartości 700 złotych,
- b) nieruchomości obejmująca działki nr (...) o łącznej powierzchni 0,7200 ha położona w C. gmina W., dla której w Sądzie Rejonowym w Wieluniu prowadzona jest księga wieczysta nr (...) o łącznej wartości 9 360 złotych,
- c) nieruchomości obejmująca działkę o nr (...) o powierzchni 1,4500 ha położona w K. gmina W., dla której w Sądzie Rejonowym w Wieluniu prowadzona jest księga wieczysta nr (...) o wartości 62 600 złotych,
- d) nakłady z majątku wspólnego zainteresowanych na majątek odrębny uczestniczki postępowania D. K. o łącznej wartości 298 663 złote,
- e) samochód osobowy marki V. (...), rok produkcji 1994 nr rej. (...) o wartości 960 złotych,
- f) samochód M. (...), rok produkcji 1998 o wartości 6 800 złotych,
- g) przyczepka samochodowa o nr rej. (...) 6 (...) o wartości 1 600 złotych,
- h) rower o wartości 567 złotych,
- i) zamek dmuchany o wartości 2 430 złotych,
- j) zamek dmuchany o wartości 2 250 złotych,
- k) zjeżdżalnia dmuchana o wartości 7 560 złotych,
- l) rowerki gokarty o wartości 216 złotych,
- m) quad o wartości 360 złotych,
- n) samochodzik akumulatorowy o wartości 343 złote,
- o) butla gazowa o wartości 645 złotych,
- p) maszyna do popcornu o wartości 135 złotych,
- q) maszyna do waty cukrowej o wartości 45 złotych,
- r) telewizor Samsung 30 cali o wartości 27 złotych,
- s) telewizor Samsung 40 cali o wartości 359 złotych,
- t) meble kuchenne o wartości 4 000 złotych,
- u) komplet wypoczynkowy o wartości 216 złotych,
- v) ława drewniana o wartości 162 złote,
- w) kredens o wartości 540 złotych,
- x) meble do sypialni o wartości 1 200 złotych,

- y) szafa o wartości 800 złotych,
- z) lodówka o wartości 180 złotych,
- aa) stół z ławami o wartości 720 złotych,
- bb) stół z krzesłami o wartości 450 złotych,
- cc) kredens o wartości 720 złotych,

a następnie dokonał podziału majątku w ten sposób, że przyznał na wyłączną własność na rzecz wnioskodawcy: nieruchomość obejmującą działkę o nr (...) o powierzchni 1,4500 ha położoną w K. gmina W., dla której w Sądzie Rejonowym w Wieluniu prowadzona jest księga wieczysta nr SR 1 (...), samochód M. (...), rok produkcji 1998, przyczepkę samochodową o nr rej. (...) 6 (...), rower, dwa zamki dmuchane, zjeżdżalnię dmuchaną, rowerki gokarty, quada, samochodzik akumulatorowy, butlę gazową, maszynę do popcornu, maszynę do waty cukrowej i telewizor S. 30 cali, a na rzecz uczestniczki: nieruchomość obejmującą działkę nr (...) o powierzchni 0,0070 ha położoną w C. gmina W., dla której w Sądzie Rejonowym w Wieluniu prowadzona jest księga wieczysta nr (...), nieruchomość obejmującą działki nr (...) o łącznej powierzchni 0,7200 ha położoną w C. gmina W., dla której w Sądzie Rejonowym w Wieluniu prowadzona jest księga wieczysta nr (...), nakłady z majątku wspólnego zainteresowanych na majątek odrębny D. K. oraz ruchomości: samochód osobowy marki V. (...), rok produkcji 1994 nr rej. (...), telewizor S. 40 cali, meble kuchenne, komplet wypoczynkowy, ławę drewnianą, kredens, meble do sypialni, szafę, lodówkę, stół z ławami, stół z krzesłami i kredens; zasądzając na rzecz wnioskodawcy od uczestniczki postępowania kwotę 126 186,01 złotych tytułem dopłaty do wyrównania udziału w majątku wspólnym, płatną w trzech ratach:

- pierwsza rata w wysokości 42 062,00 złote, płatna w ciągu 3 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi jej płatności,
- druga rata w wysokości 42 062 złote, płatna w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi jej płatności,
- trzecia rata w wysokości 42 062,00 złote, płatna w terminie 9 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi jej płatności; nakazując uczestniczkę postępowania, aby wydała ruchomości przyznane na własność R. K. opisane w pkt 3 postanowienia do dnia 31 stycznia 2016r. i orzekł o kosztach postępowania.

Rozstrzygnięcie zapadło, przy następujących ustaleniach i wnioskach:

Wnioskodawca i uczestniczka postępowania w dniu 17 stycznia 1987r. zawarli związek małżeński. Z tego związku strony posiadają troje pełnoletnich dzieci. Małżonkowie pozostawali w trakcie małżeństwa we wspólności ustawowej.

Zainteresowani są właścicielami:

- nieruchomości położonej w K. oznaczonej nr 802 o powierzchni 1,45 ha, dla której Sąd Rejonowy w Wieluniu prowadzi księgę wieczystą nr SR 1 (...),
- nieruchomości położonej w C. oznaczonej nr (...) o powierzchni 0,0070 ha, dla której Sąd Rejonowy w Wieluniu prowadzi księgę wieczystą nr (...), w dziale IV w/w księgi wpisana jest hipoteka kaucyjna w wysokości 57 341,80 złotych na rzecz (...) Bank S.A. we W.,
- nieruchomości położonej w C. oznaczonej nr (...) o powierzchni 0,72 ha, dla której Sąd Rejonowy w Wieluniu prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Po zawarciu związku małżeńskiego zainteresowani zamieszkali w C., w domu rodzinnym uczestniczki wraz z jej rodzicami. Rozpoczęli budowę domu mieszkalnego i przebudowę budynku mieszkalnego znajdującego się na działce rodziców oznaczonej nr 379; wyremontowali kuchnię, wybudowali łazienkę, CO, ganek, wyremontowali także budynki gospodarcze, tj. oborę, stajnię, poprzez ich otynkowanie, wykonanie posadzek, montaż okien i drzwi, wzniesli budynek garażowy o powierzchni 124 m². W 1990r. do drewnianego budynku mieszkalnego dobudowali murowaną przybudówkę, w której znajdowała się łazienka, pomieszczenie gospodarcze i korytarz. Wykonali ogrodzenie działki, bramy wjazdowe i utwardzili betonem podwórko, nasadzili drzewka ozdobne, zamontowali automatyczną instalację zraszania ogrodu, wybudowali trzy szamba, doprowadzili wodę i linię telefoniczną. W 1990r. rodzice uczestniczki przekazali jej do majątku odrębnego, umową przekazania gospodarstwa rolnego własność nieruchomości położonej w C. i w K. o łącznej powierzchni 11,69 ha, której część jest powiązana gospodarczo i funkcjonalnie z działkami o nr (...) stanowiącymi własność małżonków. Na działkach o nr (...) stanowiących własność uczestniczki, małżonkowie ok. 1995r. poczynili wspólne nakłady w postaci wykopania stawów rybnych o powierzchni ok. 1,30 ha, które były zarybione ok. dwóch razy. Obecnie stawy te są zaniedbane i zanieczyszczone. Przy stawach małżonkowie wybudowali altanę o powierzchni zabudowy ok. 16 m. Obecnie budynek znajduje się w złym stanie technicznym. Na działkach stanowiących własność rodziców uczestniczki, a następnie uczestniczki zainteresowani posadzili las, głównie sosny. Obecnie las ma ok. 20 lat.

Na początku małżeństwa, do roku 1990, wnioskodawca był zatrudniony w zakładzie płyt wiórowych. Uczestniczka do chwili urodzenia pierwszego dziecka w 1987r. pracowała w (...) Spółdzielni Pracy (...). Następnie zajmowała się prowadzeniem domu i wychowywaniem dzieci. W wychowywaniu dzieci pomagał też uczestnicze wnioskodawca; zawoził niepełnosprawnego syna T. do szkoły w K.. Gospodarstwo rolne, jakie prowadzili rodzice uczestniczki było nierentowne. Małżonkowie wspólnie wysprzedali inwentarz z gospodarstwa rolnego rodziców. Po zwolnieniu z zakładu płyt wiórowych, R. K. przez dwa lata zajmowała się handlem materiałami opatrunkowymi do szpitali. Po 1990r. małżonkowie sprowadzali także telewizory z W., które następnie sprzedawali po targach. Rozpoczęli także prowadzenie działalności gospodarczej, polegającej na wyjazdach na festyny, podczas których sprzedawali popcorn, watę cukrową, udostępniali zamki dmuchane i zjeżdżalnie, sprzedawali balony. Działalność na festynach była bardzo dochodowa. Z weekendowego pobytu na festynie małżonkowie uzyskiwali dochód do 5 000 złotych. Obsługą festynów zajmował się wnioskodawca, uczestniczka, ich dzieci oraz sąsiedzi. R. K. wypacał dzieciom i sąsiadom pieniądze za pracę. Zarobione pieniądze przeznaczał na budowę domu mieszkalnego, przebudowę budynków znajdujących się na działce małżonki, wybudowanie stawów, zalesienie gruntów. Z działalności na festynach utrzymywali się oboje małżonkowie oraz ich dzieci. Po 2006r. R. K. zajął się sprowadzaniem z Niemiec quadów, które następnie, po wyremontowaniu, odsprzedawał na giełdach w kraju. Działalność ta również okazała się bardzo dochodowa. W sprowadzaniu tych pojazdów pomagał wnioskodawcy jego syn M., który otrzymywał od ojca wynagrodzenie. W 2005r. uczestniczka zaczęła wyjeżdżać do pracy do Niemiec. Z zarobionych przez nią pieniędzy małżonkowie wykańczali nowo wybudowany dom; zakupili do niego okna, założyli płytki, panele, oświetlenie, wyremontowali sypialnię. Wnioskodawca natomiast sfinansował zakup drzwi zewnętrznych do domu.

R. K. ma obecnie 53 lata. Z wykształcenia jest mechanikiem samochodowym. Obecnie jest bezrobotny. Dorabia handlem obwoźnym, sprzedając ziemniaki po giełdach. Z handlu uzyskuje dochód w wysokości ok. 1 000 złotych miesięcznie.

D. K. ma 53 lata. Z wykształcenia jest technikiem odzieżowym. W 2015r. przebyła udar i poddana została dwóm operacjom. Obecnie nie pracuje. Utrzymuje się z oszczędności i z zasiłku chorobowego.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Sieradzu, wydanym w sprawie I I C 468/12, małżeństwo R. K. i D. K. zostało rozwiązane przez rozwód. Wyrok uprawomocnił się 8 grudnia 2012r.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wieluniu II Wydział Karny wydanym dnia 28 kwietnia 2014r. w sprawie II K 137/14, R. K. został skazany za to, że w okresie od 7 listopada 2012r. do stycznia 2014r. w C. znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną D. K. oraz swoimi dziećmi w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczynał awantury domowe, podczas

których ubliżał wymienionym i wyzywał ich słowami powszechnie uznawanymi za obelżywe, groził im pozbawieniem życia, wyganiał z domu, przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonych obawę, że zostaną spełnione, a ponadto popychał i uderzał ręką w twarz D. K., a w szczególności w dniu 30 grudnia 2013r. popchnął D. K. na ścianę i uderzył ją głową w okolice prawego oka, na skutek czego doznała ona obrażeń ciała w postaci zaczerwienienia i obrzęku w okolicy czołowej po stronie prawej oraz w okolicy brwi prawej, co spowodowało u niej naruszenie czynności narządu ciała trwające nie dłużej niż 7 dni.

Wnioskodawca w trakcie trwania małżeństwa spożywał alkohol podczas spotkań rodzinnych. Zdarzało się, że grywał w barach na automatach do gier.

W dniu 18 stycznia 2007r. zainteresowani zawarli z S. C. Bank we W. umowę kredytu hipotecznego nr (...). Na dzień 9 grudnia 2015r. do spłaty pozostała kwota 18 980,74 złotych. Od 8 grudnia 2012r. do 9 grudnia 2015r. bank otrzymał tytułem spłaty kwotę 6 458,22 złote, z czego z rachunku nr (...) - opis nadawcy D. K. kwota 200,24 złote, z rachunku nr (...) - opis nadawcy D. K. kwota 400,48 złotych, z rachunku nr (...) (...) (...) - opis nadawcy P. K. kwota 5 875,50 złotych. Jako zabezpieczenie w/w kredytu, została ustanowiona hipoteka kaucyjna do kwoty 57 341,80 złotych na nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) położoną w K., objętej księgą wieczystą nr SR 1 (...).

Dokonując ustaleń faktycznych w sprawie, Sąd Rejonowy odmówił wiarygodności zeznaniom uczestniczki i świadków: M. K., P. K., G. B. (1), E. G., M. B., B. S. w zakresie, w którym podawali, iż wnioskodawca w sposób nałogowy, skutkujący trwonieniem majątku grywał w gry hazardowe. Przeczą temu ustalenia w zakresie źródeł, z których zainteresowani tworzyli swój majątek wspólny. Jak wynika z zeznań samych zainteresowanych oraz świadków, wnioskodawca pracował, prowadził działalność gospodarczą, z której utrzymywał dom, rodzinę, a ponadto zarobione w ten sposób pieniądze inwestował w budowę domu i rozbudowę istniejących budynków.

Sąd pierwszej instancji zauważył, że zgodnie z regułą wyrażoną w art. 43 § 1 kro, oboje małżonkowie mają co do zasady równe udziały w majątku wspólnym. Jednakże z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku, (zdanie pierwsze art. 43 § 2 kro). Uczestniczka wystąpiła z wnioskiem o ustalenie nierównych udziałów, przy czym wniosła o ustalenie, iż posiada w majątku dorobkowym 3/4 udziału, a wnioskodawca postępowania w 1/4. Ustalenie nierównych udziałów jest możliwe w razie łącznego wystąpienia dwóch przesłanek: przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego w różnym stopniu oraz istnienie ważnych powodów, które uzasadniają ustalenie nierównych udziałów. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, przesłanki te nie zostały spełnione.

Za przyjęciem równych udziałów przemawia to, że zainteresowani razem czynili nakłady na wspólne gospodarstwo domowe. Wnioskodawca na początku małżeństwa pracował w zakładzie płyt wiórowych, a następnie zajmował się sprzedażą artykułów opatrunkowych, by następnie rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej w postaci wyjazdów na festyny, sprzedaży telewizorów, quadów i motocykli na giełdach. Wnioskodawca, podobnie jak uczestniczka, zajmował się wychowywaniem i utrzymywaniem dzieci, w szczególności razem z żoną dowoził do szkoły w K. niepełnosprawnego syna T.; ponadto przekazywał dzieciom pieniądze za pracę przy festynach; finansował im rodzinne uroczystości, np. osiemnaste urodziny syna M.. W ocenie Sądu, za ustaleniem nierównych udziałów w majątku wspólnym nie może decydować okoliczność spożywania alkoholu i uczestnictwo w grach hazardowych przez wnioskodawcę. Zachowania te nie miały na tyle intensywnego charakteru, aby można było przyjąć, iż skutkowały trwonieniem wspólnego majątku. To z prowadzonej przez niego działalności, głównie w postaci wyjazdów na festyny, sprzedaży quadów utrzymywała się żona i dzieci. Ponadto z dochodów z w/w działalności, małżonkowie posiadali pieniądze, które pozwoliły im na wybudowanie nowego domu i przebudowanie istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych znajdujących się na działce w C.. Uczestniczka postępowania nie wykazała, aby zachowanie jej byłego męża nie było nakierowane na tworzenie wspólnego majątku. Wręcz przeciwnie, przesłuchana w toku informacyjnego wysłuchania wskazała, iż ze sprzedaży quadów były duże pieniądze i wspólnie z mężem wybudowali dom. Również okoliczność znęcania się wnioskodawcy nad uczestniczką nie przeczy sama w sobie temu, iż wnioskodawca mógł i przyczyniał się do powstania wspólnego majątku. Poza tym wyrok karny dotyczy w przeważającej części okresu po rozwiązaniu małżeństwa.

W świetle powyższego Sąd przyjął, iż udziały zainteresowanych w majątku wspólnym są równe.

Ustalając skład majątku dorobkowego, Sąd opierał się w zasadzie o zgodne twierdzenia zainteresowanych, a rozstrzygając o sposobie jego podziału kierował się ogólnie w doktrynie i judykaturze przyjętą regułą, iż w takiej sytuacji mają istotne znaczenie okoliczności istniejące w chwili podziału tego majątku.

Wartość majątku dorobkowego zainteresowanych wynosi 404 608 złotych, jednakże z uwagi na fakt, iż działka nr (...) położona w K. o wartości 62 600,00 złotych obciążona jest hipoteką umowną i z tytułu zaciągniętego kredytu pozostała do spłaty jeszcze kwota 18 980,74 złotych, Sąd pomniejszył wartość tej działki o wskazaną kwotę, a więc wartość całego majątku wspólnego stron wyniosła 385 627,26 złotych. Zatem, zgodnie z regułą wyrażoną w art. 43 § 1 kro, po podziale majątku dorobkowego, zainteresowani powinni otrzymać majątek o wartości równej połowie tej kwoty (192 813,63 złotych), a w razie otrzymania składników o mniejszej wartości, stosowna dopłatę. Skoro Sąd uznał, iż uczestniczka otrzyma większość składników majątku dorobkowego, wnioskodawca w zamian winien otrzymać spłatę w wysokości połowy wartości tegoż majątku, a zatem w kwocie 126 216,37 złotych.

Zgodnie jednak z art. 45 § 1 zd. 2 kro, każdy z małżonków może żądać zwrotu wydatków, które poczynił ze swego majątku odrębnego na majątek wspólny poprzez otrzymanie ekwiwalentu odpowiadającego wartości tych nakładów, przydzielenie składników dzielonego majątku, stosownej dopłaty czy spłaty. Żądanie to powinno być zgłoszone w formie pisemnego wniosku, zawierającego zarówno określenie wysokości żądanej kwoty, jak i przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie. Zgłaszający takie żądanie obowiązany jest je udowodnić zgodnie z ogólnymi regułami obowiązującymi w postępowaniu cywilnym (art. 6 kc, art. 232 kpc).

Uczestniczka po rozwiązaniu małżeństwa spłaciła w części wspólnie zaciągnięty kredyt, dokonując wpłaty w wysokości 600,72 złotych. W tej sytuacji należy jej się zwrot połowy tej sumy, czyli 300,36 złotych, po uwzględnieniu, iż każdy z małżonków po orzeczeniu rozvodu powinien w połowie partycypować w nakładach na majątek wspólny. Ostatecznie więc wnioskodawcy należy się spłata od uczestniczki w wysokości 126 186,01 złotych, o czym orzeczono na podstawie art. 46 kro w zw. z art. 688 kpc w zw. z art. 623 kpc.

Sąd pierwszej instancji znalazł przy tym podstawy, by skorzystać z wynikającej z art. 320 kpc możliwości rozłożenia płatności zasądzonej spłaty w ratach z uwagi na trudną sytuację majątkową i osobistą uczestniczki. Obecnie uczestniczka po przebytych udarze przebywa na zasiłku chorobowym. Utrzymuje się dodatkowo z posiadanych oszczędności w kwocie ok. 5 000 złotych. Chcąc spłacić wnioskodawcę, będzie z pewnością musiała zaciągnąć kredyt, bądź dokonać sprzedaży części posiadanych przez nią nieruchomości. Ponadto fakt rozłożenia spłaty na raty nie będzie zbyt dużym utrudnieniem dla wnioskodawcy, który w chwili obecnej ma gdzie mieszkać i pieniądze ze spłaty nie są mu potrzebne natychmiast.

W związku z tym, że uczestniczka jest w posiadaniu ruchomości przyznanych na własność wnioskodawcy należało orzec o ich wydaniu na podstawie art. 46 kro w zw. z art. 684 kpc, 688 kpc i art. 624 kpc.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 kpc, uznając, iż obie strony były w równym stopniu zainteresowane zakończeniem postępowania i winny ponieść koszty po połowie.

Uczestniczka postępowania wniosła apelację od postanowienia Sądu Rejonowego, zaskarżając orzeczenie w ***części***, tj.:

- w ***pkt 1*** w zakresie ustalenia, że udziały małżonków w majątku wspólnym są równe;
- w ***pkt 2*** w zakresie braku orzeczenia o wierzytelności pieniężnej z tytułu sprzedaży przez wnioskodawcę składników majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej;
- w ***pkt 5***, w zakresie ustalenia wysokości dopłaty tytułem wyrównania udziału w majątku wspólnym oraz w zakresie wysokości i ilości rat, na które została rozłożona dopłata.

Podniosła następujące zarzuty:

1. naruszenia przepisów postępowania, mającego istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 233 § 1 kpc, poprzez:

a) bezpodstawną i nieuzasadnioną odmowę wiarygodności zeznaniom świadków M. K., P. K., G. B. (2), E. G., M. B., B. S. oraz uczestniczki D. K. w zakresie, w jakim w/w świadczyli o trwonieniu majątku oraz nie przyczynianiu się do powstania majątku wspólnego przez wnioskodawcę w okresie prowadzenia działalności polegającej na sprzedaży quadów, która generowała według twierdzeń wnioskodawcy zyski rzędu 10 000 złotych miesięcznie, a które to pieniądze zostały roztrwonione ze szkodą dla majątku wspólnego na alkohol, hazard oraz utrzymanie kochanki wnioskodawcy D. M.; w konsekwencji także błąd w ustaleniach faktycznych polegający na nieznajdującym oparcia w materiale dowodowym twierdzeniu, że uczestnicy ze sprzedaży quadów zbudowali dom w C.;

b) brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, to jest dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału dowodowego w postaci zeznań M. K., P. K., G. B. (2), E. G., M. B., B. S., uczestniczki D. K. oraz częściowo wyroku Sądu Rejonowego w Wieluniu II Wydział Karny z dnia 28 kwietnia 2014 roku w sprawie II K 137/14, w zakresie istnienia ważnych powodów uzasadniających orzeczenie nierównych udziałów w postaci znęcania się przez wnioskodawcę nad uczestniczką i dziećmi psychicznie i fizycznie w trakcie trwania małżeństwa, co potwierdzają zeznania świadków oraz wyrok karny, a także uczestniczka wskazując, iż już wcześniej kilkakrotnie w trakcie małżeństwa prosiła o pomoc policję;

c) •brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, to jest dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału dowodowego w postaci zeznań M.

K., P. K., G. B. (2), E. G., M. B., B. S. oraz uczestniczki D. K. poprzez ustalenie przez Sąd, że

uczestnicy postępowania w stopniu równym i adekwatnym do swoich możliwości przyczyniali się do powstania majątku wspólnego, podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego, w szczególności zeznań najstarszego syna stron M. K., wskazuje, że wnioskodawca przez cały okres trwania małżeństwa uczestników znacząco nadużywał alkoholu i utrzymywał kochankę, w przeciwieństwie do reszty rodziny pracował jedynie w weekendy oraz ograniczał środki na utrzymanie rodziny, przez co nigdy nie przyczyniał się do powstania majątku w sposób adekwatny do swoich możliwości, w przeciwieństwie do uczestniczki postępowania;

d) w konsekwencji powyższych naruszeń, błąd w ustaleniach faktycznych polegający na niezgodnym z materiałem dowodowym ustaleniu, że oboje uczestnicy postępowania przyczyniali się do powstania majątku dorobkowego stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych, że wnioskodawca nie trwonił majątku wspólnego oraz, że nie zachodzą ważne powody uzasadniające ustalenie nierównych udziałów;

e) błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na sprzecznym z materiałem dowodowym w postaci pisma z (...) Bank S.A. oraz wyjaśnień uczestników postępowania ustaleniem, że po orzeczeniu rozwodu uczestniczka spłaciła wspólnie zaciągnięty przez uczestników kredyt jedynie w wysokości 600,72 złotych, podczas gdy ze zgodnych twierdzeń uczestników oraz pisma z banku wynika, że kredyt był od rozwodu spłacany wyłącznie przez uczestniczkę, która spłaciła 6458,22 złotych (podlegającą rozliczeniu zamiast 600,72 złotych), zaś okoliczność, iż po pierwszych trzech przelewach z rachunku uczestniczki pozostałe raty wpłacane były z konta bankowego córki stron nie zmienia faktu, iż całość zadłużenia po rozwodzie została spłacona przez uczestniczkę z jej środków finansowych;

f) pominięcie części materiału dowodowego w postaci załączonych do odpowiedzi na wniosek o podział majątku zdjęć oraz braku wszechstronnej oceny zeznań świadków i uczestników postępowania, a w konsekwencji zaniechanie ustaleń faktycznych w zakresie ilości i wartości znajdujących się w majątku wspólnym quadów oraz w zakresie ich sprzedaży przez wnioskodawcę, powodujących konieczność rozliczenia majątku wspólnego również w tym zakresie, w sytuacji, gdy z dokumentów przedstawionych przez wnioskodawcę wynika sprzedaż dwóch quadów za kwotę 1.850 zł, zaś z jego zeznań oraz zeznań między innymi M. K. wynika, że wnioskodawca sprzedał 5-10 quadów - podlegających rozliczeniu w ramach podziału majątku wspólnego;

2. naruszenia prawa materialnego, a to:

a) art. 43 § 2 i 3 kro poprzez niewłaściwe zastosowanie i orzeczenie, że udziały uczestników w majątku wspólnym są równe, podczas gdy prawidłowa, swobodna i wszechstronna ocena materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że w sprawie zachodzą ważne powody oraz różny stopień przyczyniania się małżonków do powstania majątku wspólnego uzasadniająca ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym;

b) art. 207 kc, poprzez błędne zastosowanie i nieprawidłowe rozliczenie długu związanego z majątkiem wspólnym spłaconego po rozwodzie wyłącznie przez uczestniczkę postępowania, podczas gdy kwota podlegająca z tego tytułu rozliczeniu powinna wynosić 6.458,22 złotych zamiast przyjętej przez Sąd pierwszej instancji kwoty 600,72 złotych;

c) art. 45 kro w zw. z art. 415 kc, poprzez błędne zastosowanie i zaniechanie rozliczenia środków uzyskanych przez wnioskodawcę ze sprzedaży majątku wspólnego w postaci quadów po ustaniu wspólności majątkowej, podczas gdy uczestniczce przysługuje odpowiadająca jej udziałowi w majątku wspólnym część uzyskanych przez wnioskodawcę z tego tytułu kwot;

3. naruszenia przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 320 kpc, poprzez rozłożenia dopłaty na rzecz wnioskodawcy na zbyt wysokie i zbyt częste raty w stosunku do prawidłowo ustalonej trudnej sytuacji życiowej uczestniczki związanej z problemami zdrowotnymi pozbawiającymi ją możliwości zarobkowania oraz trudnościami związanymi ze sprzedażą majątku na poczet spłaty wnioskodawcy, z uwagi na niską klasę gruntów.

W oparciu o wskazane zarzuty, skarżąca wniosła o:

- zmianę zaskarżonego postanowienia i orzeczenie co do istoty sprawy w ten sposób, że **udziały uczestników postępowania w majątku wspólnym nie są równe** i wynoszą odpowiednio: - wnioskodawca R. K. 1/4 - uczestniczka postępowania D. K. 3/4;
- zmianę zaskarżonego postanowienia i orzeczenie co do istoty sprawy w zakresie **wysokości ewentualnych dopłat** przy uwzględnieniu wnioskowanych nierównych udziałów, rzeczywistej wysokości spłaconego przez uczestniczkę kredytu po ustaniu wspólności majątkowej oraz konieczności rozliczenia należności pieniężnej pochodzącej ze sprzedaży przez wnioskodawcę składników majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej;
- w przypadku orzeczenia dopłaty na rzecz wnioskodawcy o rozłożenie płatności na raty płatne stosownie do art. 212 § 3 kc na okres 10 lat;
- nakazanie wnioskodawcy R. K. aby wydał ruchomość w postaci kredensu o wartości 720 zł przyznanego na własność uczestniczce, opisanego w pkt 4 postanowienia Sądu I instancji w terminie 7 dni od uprawomocnienia się postanowienia;
- zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed sądem II instancji.

Wnioskodawca domagał się oddalenia apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie jedynie w nieznaczej części.

Zgodnie z mającym odpowiednie zastosowanie w sprawie o podział majątku wspólnego art. 624 kpc, jeżeli w wyniku podziału rzecz przypadnie współwłaścicielowi, który nią nie włada, sąd w postanowieniu winien orzec również co do wydania jej przez współwłaściciela, w którego władztwie się znajduje. Tak uczynił Sąd Rejonowy wobec ruchomości przyznanych wnioskodawcy, które na dzień wydania orzeczenia znajdowały się w posiadaniu uczestniczki

postępowaniu. Jak słusznie zarzuca skarżąca, Sąd pierwszej instancji natomiast pominął niesporną między stronami okoliczność, iż przyznany D. K. kredens znajduje się we władaniu R. K., nie zobowiązując wnioskodawcy do wydania tej ruchomości.

Ponadto, dokonując operacji odjęcia od wysokości należnej wnioskodawcy dopłaty kwoty 300,36 złotych, Sąd Rejonowy nieprawidłowo zmniejszył dopłatę o 30,36 złotych, co skutkowało zawyżeniem należnej sumy o 270 złotych.

Odnosząc się zaś do zastrzeżeń dotyczących naruszenia reguł postępowania dowodowego, przede wszystkim trzeba zaznaczyć, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Wyrażenie przez stronę odmiennego poglądu co do oceny poszczególnych dowodów jest prawem strony, jednakże możliwość przedstawienia innej wersji stanu faktycznego, nie świadczy jeszcze o nadużyciu swobodnej oceny dowodów. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł wyrażonych w art. 233 § 1 kpc i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne.

Granice swobodnej oceny wyznaczają trzy czynniki: logiczny, ustawowy oraz ideologiczny. Po pierwsze zatem, sąd ma obowiązek wyprowadzenia z zebranego w sprawie materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych. Po drugie, ocena dowodów musi być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Sąd musi ocenić wszystkie przeprowadzone dowody oraz uwzględnić wszelkie towarzyszące im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny mocy i wiarygodności tych dowodów. Po trzecie, sąd zobowiązany jest przeprowadzić selekcję dowodów, tj. dokonać wyboru tych, na których się oparł, i ewentualnie odrzucić inne, którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Wiąże się to z obowiązkiem należytego uzasadnienia orzeczenia, zgodnie z wymogami art. 328 § 2 kpc.

Sąd Rejonowy prawidłowo stosując wskazane kryteria, czemu dał wyraz w uzasadnieniu rozstrzygnięcia, nie tyle odrzucił, jako niewiarygodne, zeznania uczestniczki postępowania oraz zawnioskowanych przez nią świadków, ile dokonał oceny poszczególnych twierdzeń pod kątem ich wzajemnej spójności oraz w kontekście modelu rodziny i zgromadzonego majątku, a przede wszystkim przesłanek ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, czego wynikiem było ustalenie, że również okoliczności potwierdzone przez te osoby pozwalają na przyjęcie, iż udziały w majątku dorobkowym w przypadku zainteresowanych w sprawie przedmiotowej winny być równe. Trzeba podkreślić, że małżeństwo zainteresowanych trwało 25 lat, natomiast uczestniczka postępowania akcentowała niewłaściwe, czy nawet naganne zachowania wnioskodawcy z ostatnich lat związku, przy czym czyny, które przybrały formę znęcania przypadają w zasadzie na okres po zakończeniu małżeństwa. Bezspornym jest, że gros majątku stron zostało zgromadzone do 2005 roku, przy czym, jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy, pięcioosobowa rodzina utrzymywała się z prowadzonej przy jej pomocy przez wnioskodawcę działalności gospodarczej. Przed rozpoczęciem przez D. K. pracy w Niemczech, jak podaje sama apelująca, dom był w stanie surowym zamkniętym i został jedynie urządzony za pieniądze zarobione przez uczestniczkę. Dopiero w ostatnich latach małżeństwa, wnioskodawca nie przyczynił się do utrzymania rodziny, ani powiększania majątku wspólnego. Świadek M. K., na którego zeznania w szczególności powołuje się apelująca, podał wyraźnie, że ojciec przestał inwestować w dom odkąd zaczęły się quady - 5 - 6 lat temu, czyli około 2008r. Wtedy również przestał łożyć na utrzymanie rodziny. Biorąc to pod uwagę, w pełni uzasadniana jest konstatacja, że spożywanie przez wnioskodawcę alkoholu, uczestnictwo w grach hazardowych, czy, jak podaje skarżąca, „utrzymywanie kochanki”, nie spowodowały, że przy uwzględnieniu całego okresu trwania małżeństwa i gromadzenia majątku, wnioskodawca przyczynił się do powstania majątku w stopniu mniejszym, aniżeli uczestniczka postępowania. Nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że R. K. trwonął majątek, w tym znaczeniu, że wyzbywał się jego składników, a jedynie, iż w ostatnim okresie małżeństwa nie przyczynił się do jego powiększania. Choć zachowanie wnioskodawcy można zatem oceniać w kategoriach „ważnych powodów”, to w sprawie nie została spełniona druga z koniecznych przesłanek z art. 43 § 2 kro, tj. różny stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku. Trzeba podkreślić, że przepis art. 43 § 1 kro stanowi podstawę do przyjęcia domniemania równego przyczynienia się obojga małżonków do powstania majątku wspólnego. W związku z tym, na małżonku wnoszącym o ustalenie nierównych udziałów spoczywa ciężar dowodu, że stopień jego przyczynienia się był większy. Zaprezentowany przez

skarżącą materiał dowodowy żadną miarą nie może stanowić podstawy czynienia ustaleń w zakresie rzeczywistej skali ewentualnych przegranych wnioskodawcy w wyniku gier hazardowych. Szczególnie nie znajduje w nim potwierdzenia teza zawarta w uzasadnieniu apelacji, że wnioskodawca trwoniał dziesiątki tysięcy złotych zarabianych na sprzedaży quadów na alkohol i hazard. Dowód dotyczący różnego stopnia przyczynienia się dotyczy przede wszystkim skutku postępowania małżonków i nie może ograniczać się do wykazania tylko zbyt niskiej staranności o powiększanie majątku. Omawiana przesłanka dotyczy stanu rzeczy, a nie kwalifikacji zachowania małżonka, które objęte są pierwszą przesłanką. Okoliczność nieprzyczyniania się do powiększania majątku wspólnego nie jest nigdy sama w sobie wystarczająca, ponieważ konieczne jest ponadto wystąpienie skutku w postaci braku równego przyczynienia się do powstania majątku wspólnego. Rażące lub uporczywie nieprzyczynianie się stanowi w istocie jedynie „ważny powód” w rozumieniu powołanego przepisu.

Wbrew twierdzeniom apelacji, wnioskodawca nie uznał w toku postępowania, także apelacyjnego, że po ustaniu małżeństwa uczestniczka postępowania spłaciła raty kredytowe w łącznej wysokości 6 458,22 złotych. Z miarodajnego materiału dowodowym w tym zakresie w postaci pisma z (...) Bank S.A. wynika, że z rachunku bankowego D. K. wpłacono jedynie 600,72 złotych. Pozostała kwota została spłacona z rachunku bankowego córki stron. Ani wnioskodawczyni, nie też P. K. nie wyjaśniły tej kwestii. Obowiązkiem Sądu w tych warunkach było przyjęcie, że środki na rachunku córki stron były jej własnością, a zatem to P. K. przysługują ewentualne roszczenia z tego tytułu.

Odnosnie zarzutów dotyczących nieuwzględnienia przez Sąd, jako składnika majątku wspólnego zainteresowanych wierzytelności z tytułu sprzedaży przez wnioskodawcę po rozwiązaniu małżeństwa stron quadów, należy podkreślić, że ani w odpowiedzi na wniosek, ani późniejszych pismach procesowych uczestniczka postępowania nie wymieniła ich w tym kontekście. Jeśli chodzi zaś o materiał dowodowy w postaci załączonych do odpowiedzi na wniosek zdjęć, na który powoływała się apelująca, widoczne są na nich trzy tego rodzaju pojazdy, przy czym fotografie wykonano w czerwcu i lipcu 2012r., a więc na pół roku przed orzeczeniem rozwodu. Wnioskodawca przedłożył natomiast dwie umowy, z których wynika sprzedaż dwóch quadów za kwotę 1 850 złotych, przy czym tylko jedna transakcja, opiewająca na 900 złotych, dokonana została po ustaniu wspólności majątkowej pomiędzy małżonkami.

W zeznaniach świadków liczba pojazdów waha się od 5 do 20. W materiale dowodowym brak jest jakiegokolwiek informacji o wieku, typie, stanie pojazdów, a w konsekwencji ich rzeczywistej wartości rynkowej. Brak było w tych warunkach wystarczających podstaw do czynienia ustaleń w tym zakresie, za wyjątkiem wskazanej wyżej umowy sprzedaży pojazdu za kwotę 900 złotych, dokonanej przez wnioskodawcę 3 stycznia 2013r. (k. 101 akt sprawy).

Za bezpodstawny w całości uznać należało zarzut naruszenia art. 320 kpc. Rozstrzygając w tym zakresie Sąd pierwszej i instancji miał obowiązek wyważyć interesy obojga zainteresowanych, a więc stan zdrowia i sytuację materialną uczestniczki postępowania z jednej strony, z drugiej zaś wnioskodawcy. P. w sprawie trwało około dwóch lat, a ponad trzy lata w zasadzie cały majątek byłych małżonków znajduje się w wyłącznej dyspozycji D. K.. W tych warunkach, wnioskodawca ma prawo oczekiwać jak najszybszej wypłaty należnego mu z tego tytułu ekwiwalentu, aby mógł zabezpieczyć swoje potrzeby, przede wszystkim mieszkaniowe, zdrowotne i związane z zabezpieczeniem bytu na przyszłość. W przeciwieństwie do wnioskodawcy, uczestniczką postępowania posiada majątek, który może zostać spieniężony lub obciążony. Może też liczyć na pomoc dorosłych dzieci. Rozłożenie płatności, zgodnie z postulatem skarżącej, na okres 10 lat powodowałoby nieuzasadnione uprzywilejowanie uczestniczki postępowania kosztem słusznych roszczeń R. K..

Z powyższych przyczyn, na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 13 § 2 kpc, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone orzeczenie tylko w ten sposób, że kwotę zasądzoną w pkt 5 obniżył z 126 186,01 do 125 466,01 złotych (270 + 450 – połowa z 900 złotych uzyskanych ze sprzedaży quada), a wysokość trzeciej raty do 41 342 złotych oraz dodał pkt 6a, w którym nakazał wnioskodawcy wydanie kredensu w terminie do 30 maja 2016r.

W pozostałym zaś zakresie, apelacja podlegała - na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 §2 kpc - oddaleniu.

Na zasadzie art. 520 § 1 kpc ustalono, że każdy z zainteresowanych ponosi koszty związane ze swoim udziałem w postępowaniu apelacyjnym.

O zwrocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu orzeczono na podstawie § 2, 4, 10 ust. 1 pkt 8 i 16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (dz. U. z 2015r., poz. 1801).